

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

КРИМІНАЛІСТИКА

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО

КАФЕДРА
ПРАВА, ФІЛОСОФІЇ ТА ПОЛІТОЛОГІЇ

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації

Викладач

Контакти

бакалавр
08 Право
081 Право
Право
4
4 рік, VII-й семестр
Обов'язковий компонент

згідно з розкладом
українська
щопонеділка 12.00-13.00 (210 кабінет, з
можливістю дистанційної роботи на
платформах ZOOM та Google-class).
Кандидат юридичних наук, доцент
Лазаренко Алла Миколаївна
E-mail: Alla_Apanasenko@ukr.net
м.т.0931122156

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Криміналістика є системою багатогранних знань, які використовуються у різних сферах суспільного життя. Це наука про закономірності механізму злочину/кримінального правопорушення, виникнення інформації про злочин/кримінальне правопорушення та його учасників, закономірності збирання, дослідження, оцінки та використання доказів, та заснованих на пізнанні цих закономірностей спеціальних засобах і методах судового дослідження і попередження злочинів/кримінальних правопорушень. Одним із важливих напрямків реалізації науки криміналістики є формування її навчального курсу, адже впровадження накопичених спеціальних знань у практику протидії злочинності через підготовку високоякісних кадрів правоохоронців є соціальною функцією криміналістики.

Навчальний курс «Криміналістика» розрахований на студентів закладів вищої освіти з урахуванням наявності у них базового рівня знань (середньої освіти), які навчаються за освітньо-професійними програмами підготовки бакалавра. Він побудований відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS).

Курс «Криміналістика» для студентів IV курсу розрахований на VII-й семестр, передбачає 30 лекційних, 26 практичних години, а також 64 годин самостійної роботи. У змісті курсу можна виділити чотири змістові модулі.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності механізму вчинення кримінальних правопорушень та засновані на пізнанні цих закономірностей криміналістичні рекомендації щодо ефективної організації процесу їх розслідування та розкриття

.Програма навчальної дисципліни складається з 4-х кредитів:

1. Вступ до курсу криміналістики.
2. Криміналістична техніка.
3. Криміналістична тактика
4. Криміналістична методика

Навчальна дисципліна «Криміналістика» призначена для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за спеціальністю 081 «Право», галузь знань 08 «Право» за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр». Вона є нормативною навчальною дисципліною. Передумовами для вивчення цієї дисципліни є знання, навички й уміння, отримані студентами в межах дисциплін циклу загальної та професійної підготовки.

Метою викладання навчальної дисципліни «Криміналістика» є опанування теоретичних основ розслідування злочинів, а також вивчення загальнонаукових та спеціальних методів криміналістики, теорії криміналістичної ідентифікації, основ криміналістичної техніки, загальних положень теорії розслідування окремих видів злочинів, а також тактики провадження окремих слідчих (розшукових) дій.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПШ	Компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення аналізу та синтезу.
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово
ЗК6	Навички використання комунікаційних технологій.
ЗК7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК9	Здатність працювати в команді.
СК8	Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
СК 11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК 13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
СК 15	Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.
СК 16	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.
СК 20	Здатність застосовувати засоби, прийоми та методи збирання, дослідження, оцінки доказів для розкриття, розслідування, судового розгляду та попередження кримінальних правопорушень.
СК 21.	Здатність застосовувати нормативно-правові засади здійснення оперативно-розшукової діяльності.

Програмні результати навчання	
ПРН 1	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин..
ПРН3.	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
ПРН 4	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
ПРН 5.	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
ПРН 6.	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему
ПРН 7	Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
ПРН 8.	Використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
ПРН 9.	Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
ПРН 10	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.
ПРН13	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту
ПРН14	Належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.
ПРН15	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
ПРН16	Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності.
ПРН 17	Працювати в групі, формуючи власний внесок у виконання завдань групи.
ПРН18	Виявляти знання і розуміння основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.
ПРН19	Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.
ПРН20.	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПРН 21	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.
ПРН 22	Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль 1. Вступ до курсу криміналістики. Криміналістична техніка.					

Змістовний модуль 1. Вступ до курсу криміналістики.					
1	Предмет, система, задачі криміналістики	15	2	1	12
2	Ідентифікація і встановлення групової належності	15	2	1	12
Всього за змістовний модуль 1		30	4	2	24
Змістовний модуль 2. Криміналістична техніка.					
3	Загальні положення криміналістичної техніки	4	2	1	1
4.	Криміналістична фотографія та відеозапис	6	2	2	2
5.	Криміналістичне ототожнювання людини за зовнішніми ознаками (габітоскопія)	5	2	2	1
6.	Техніко - криміналістичне дослідження документів	5	2	2	1
7.	Криміналістичне зброєзнавство	5	2	2	1
8.	Криміналістичне дослідження звукових слідів (фоноскопія), слідів запаху (одорологія).	5	2	2	1
Всього за змістовний модуль 2		30	12	11	7
Всього за модуль 1		60	16	13	31
Модуль 2. Криміналістична тактика. Криміналістична методика					
Змістовний модуль 3. Криміналістична тактика					
9	Загальні положення криміналістичної тактики. Організація і планування розслідування злочинів.	6	2	2	2
10	Тактика слідчого огляду	6	2	2	2
11	Тактика допиту	6	2	2	2
12	Тактика обшуку	6	2	2	2
13	Тактика слідчого експерименту і тактика пред'явлення для впізнання	6	2	2	2
Всього за змістовний модуль 3		30	10	10	10
Змістовний модуль 4. Криміналістична методика					
14.	Загальні положення криміналістичної методики.	15	2	1	12
15	Особливості розслідування окремих видів кримінальних правопорушень/злочинів	15	2	2	11
Всього за змістовний модуль 4		30	4	3	23
Всього за модуль 2		60	14	13	33
Разом за курс		120	30	26	64

Тематика практичних занять.

Модуль I

Тема 1. Предмет, система, задачі криміналістики

План:

1. Предмет і завдання криміналістики. Система курсу криміналістики.
2. Зв'язок криміналістики з іншими юридичними та природничо-технічними науками.
3. Загальнонаукові та спеціальні методи криміналістики.

Тема 2. Ідентифікація і встановлення групової належності

План:

1. Теорія криміналістичної ідентифікації, її суть.
2. Види і форми криміналістичної ідентифікації.
3. Встановлення групової належності.
4. Криміналістична діагностика: поняття і суть.

Тема 3. Загальні положення криміналістичної техніки

План:

1. Поняття, система та зміст криміналістичної техніки.
2. Техніко-криміналістичні засоби, що застосовуються для виявлення, огляду, фіксації, вилучення і попереднього дослідження слідів і речових доказів, їх особливості та значення.
3. Процесуальне оформлення застосування техніко-криміналістичних засобів.

Тема 4. Криміналістична фотографія та відеозапис

План:

1. Поняття, задачі та значення криміналістичної фотографії і відеозапису. Фотографічний процес, його стадії та зміст.
2. Фотозйомка: поняття, види та її особливості
3. Процесуальні і техніко-криміналістичні вимоги, які пред'являють до оформлення результатів фотозйомки.
4. Криміналістичний відеозапис: засоби, методи та значення.
5. Особливості процесуального оформлення результатів використання відеозапису.

Тема 5. Криміналістичне ототожнювання людини за зовнішніми ознаками (габітоскопія)

План:

1. Поняття, наукові основи і значення криміналістичної ідентифікації людини по зовнішньому вигляду.
2. Поняття "словесного портрету". Порядок і правила описання зовнішнього вигляду людини по методу "словесного портрету".
3. Основи криміналістичної портретної експертизи. Питання, які вирішуються портретною експертизою.
4. Сучасний стан, можливості і перспективи розвитку ідентифікації людини по голосу.

Тема 6. Техніко - криміналістичне дослідження документів.

План:

1. Поняття і зміст криміналістичного дослідження документів.
2. Криміналістичне дослідження письмових документів.
3. Техніко-криміналістичне дослідження документів, поняття і основні задачі.
4. Дослідження машинописних текстів.
5. Прийоми огляду і перевірки документів, які посвідчують особу.

Тема 7. Криміналістичне зброєзнавство.

План:

1. Поняття та система криміналістичного зброєзнавства.

2. Основні дані про вогнепальну зброю, набой, що мають значення для розкриття, розслідування і попередження злочинів. Сліди використання вогнепальної зброї, їх класифікація, механізм утворення.

3. Поняття та класифікація холодної зброї, її огляд і фіксація. Питання, що вирішуються криміналістичною експертизою холодної зброї.

Тема 8. Криміналістичне дослідження звукових слідів (фоноскопія), слідів запаху (одорологія).

План:

1. Поняття, значення та наукові основи криміналістичного дослідження слідів. Загальні правила виявлення, огляду, фіксації та вилучення слідів.

2. Криміналістичні засоби і прийоми виявлення, фіксації та вилучення слідів рук. Питання, які вирішуються дактилоскопічною експертизою.

3. Криміналістичні засоби, прийоми виявлення слідів ніг. Питання, що вирішуються трасологічною експертизою слідів ніг.

4. Техніко-криміналістичні засоби і прийоми виявлення, фіксації та вилучення слідів транспортних засобів.

5. Техніко-криміналістичні засоби і прийоми вивчення слідів знарядь злочину та інструментів і їх слідів.

6. Криміналістичне значення мікротрасологічних досліджень.

7. Основи криміналістичної одорології.

Модуль II

Тема 9. Загальні положення криміналістичної тактики. Організація і планування розслідування злочинів.

План:

1. Поняття, система, форми, об'єкти криміналістичної реєстрації, її наукові і практичні основи.

2. Порядок постановки на облік, можливості обліку і порядок одержання облікової інформації.

3. Автоматизовані інформаційно-пошукові системи.

Тема 10. Загальні положення криміналістичної тактики. Організація і планування розслідування злочинів.

План:

1. Поняття, задачі і зміст криміналістичної тактики.

2. Поняття тактико-криміналістичних (тактичних) прийомів.

3. Поняття і види криміналістичних версій.

4. Поняття, значення і принципи планування розслідування.

Тема 11. Тактика слідчого огляду

План:

1. Поняття, значення, види, правове регулювання і мета слідчого огляду.

2. Огляд місця події.

3. Огляд місцевості, приміщень, речей, документів, трупа порядок проведення та особливості.

4. Освідування особи, тактичні особливості проведення освідування, питання, які ним вирішуються.

Тема 12. Тактика допиту

План:

1. Поняття, значення і види допиту.

2. Загальні положення тактики допиту.

3. Організаційно-технічне забезпечення допиту.

Тема 13. Тактика обшуку

План:

1. Поняття і завдання обшуку.
2. Процедура збирання і аналізу інформації про особу, яка обшукується, місця обшуку, об'єктів, які треба знайти.
3. Тактика особистого обшуку.
4. Оцінка і використання результатів обшуку і виїмки в розкритті і розслідуванні злочинів.

Тема 14. Загальні положення криміналістичної методики.

План:

1. Поняття і сутність слідчого експерименту.
2. Тактика та види пред'явлення для впізнання, його значення як методу отримання інформації про кримінальне правопорушення.

Тема 15. Особливості розслідування окремих видів кримінальних правопорушень/злочинів

План:

1. Поняття криміналістичної методики, її система та задачі.
2. Поняття криміналістичної характеристики злочинів, її структура та значення в розбудові криміналістичних методик.
3. Методика криміналістичного розслідування кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я
4. Методика криміналістичного розслідування кримінальних правопорушень проти власності

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна нормативна база:

1. Конституція України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР (поточна ред. тлумачення від 12 квіт. 2012 р.) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 19 трав. 2012 р. // Урядовий кур'єр від 06 черв. 2012 р. – № 99.
3. Кримінально-виконавчий кодекс України від 11 лип. 2003 р. № 1129-IV (поточна ред. від 12 квіт. 2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>.
4. Кримінальний кодекс України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. (поточна ред. від 05 груд. 2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
5. Про міліцію : закон України від 20 груд. 1990 р. № 565-XII (поточна ред. від 01 січ. 2013 р.) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/565-12>.
6. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-XII (поточна ред. від 02 груд. 2012 р.) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>.
7. Про прокуратуру : закон України від 25 листоп. 1991 р. № 1789-12 (поточна ред. від 01 груд. 2012 р.) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1789-12>.
8. Про судову експертизу : закон України від 25 лют. 1994 р. № 4038-XII (поточна

ред. від 12 груд. 2012 р.) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.

9. Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах : постанова Пленуму Верховного Суду України від 30 трав. 1997 р. № 8 (поточна ред. від 25 серп. 1998 р.) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0008700-97>.

10. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень : затв. наказом М-ва юстиції України від 08 жовт. 1998 р. № 53/5 (поточна ред. від 22 січ. 2013 р.) [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>.

Основна література:

1. Пясковський В., Черноус Ю., Криміналістика: підручник К., ЦНЛ 2017. 544 с.
2. Пясковський В.В. Криміналістика: підручник – центр учбової літератури + ЦНЛ Київ 2015. – 544 с.
3. Пясковський В., Черноус Ю., Криміналістика: підручник К., ЦНЛ 2017. 544 с.
4. Удовенко Ж.В. Криміналістика: конспект лекцій К., ЮрКнига 2017. 304 с.
5. Криміналістика: підручник за заг. ред. проф. Канціра В.С. та ін. – Львів, 2015. 420 с.
6. Криміналістика України: загальна частина: підручник / [О. О. Волобуєва, Л. М. Лобойко, Т. О. Лоскутов та ін.] К: ВД «Дакор», 2015. 172 с.

Допоміжна література:

1. Немченко Д.Є. Значення ДНК-експертизи у розслідуванні злочинів. Актуальні питання судової експертизи і криміналістики: зб. матер. Міжнарод. наук.-прак. конференції, присвяченої 150-річчю з дня народження Зас. проф. М.С. Бокаріуса (18–19 квіт. 2019 р., м. Харків). Харків, 2019. С. 461–464.
2. Саушкін О.В., Ханянець А.А., Бондарева А.Г. Розширення можливостей комплексної судово-медичної, транспортно-трасологічної та автотехнічної експертизи шляхом застосування методу натурального моделювання на прикладі велотравми. Актуальні питання судової експертизи і криміналістики: зб. матер. Міжнарод. наук.-прак. конференції, присвяченої 150-річчю з дня народження Зас. проф. М.С. Бокаріуса (18–19 квіт. 2019 р., м. Харків). Харків, 2019. С. 478–481.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний веб-портал Верховної Ради України <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>
2. Веб-портал органів виконавчої влади України <https://www.kmu.gov.ua>
3. Сайт Центру політико-правових реформ <http://pravo.org.ua>
4. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua>
5. Єдиний державний реєстр судових рішень <http://www.reyestr.court.gov.ua>
6. Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
7. Сайт Національної парламентської бібліотеки України <http://nplu.org>
8. Сайт Державної науково-технічної бібліотеки України <http://www.gntb.gov.ua>

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад конституції, трудового права, освітнього менеджменту, економіки, права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати індивідуальне завдання
- самостійну роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не підготував самостійну роботу, до екзамену не допускається.
- набрати під час вивчення навчальної дисципліни мінімум 35 балів.

Політика щодо дефлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAAbBL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці самостійної роботи, виконанні індивідуальних завдань, забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів

Види контролю	Кількість	Бали	Загальна кількість балів
Робота на практичному занятті	15	3	до 45
Індивідуальне завдання	2	5	до 10
Самостійна робота: ¹	1	10	до 10
Підсумкова контрольна робота	2	5	до 10
Усього			до 75
Екзамен:			до 25
Разом:			до 100

¹ Самостійна робота є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не виконав самостійну роботу до екзамену не допускається.